

การจัดการความรู้ **KM** Knowledge Management :

เรื่อง การถอดบทเรียนจากประสบการณ์การทำงาน

กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การจัดการความรู้ (Knowledge Management)

เรื่อง การถอดบทเรียนจากการศึกษาดูงาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 3

กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายสำคัญหลายประการที่จะนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษา โดยมีเจตนารมณ์เพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพทางการศึกษา ทุกภาคส่วนต้องมีบทบาทในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาไปสู่ความสำเร็จ โดยเฉพาะผู้อำนวยการศึกษาถือได้ว่าเป็น Key Success Factor เพราะเป็นจุดเชื่อมของนโยบายกับการปฏิบัติที่ใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุด ซึ่งแน่นอนว่าผู้อำนวยการสถานศึกษา นอกจากจะมีความรู้ความสามารถสูงแล้วต้องเป็นผู้นำของครูและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนผู้ปกครองและชุมชนให้มาร่วมมือส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา

กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 3 ได้จัดทำโครงการประเมินสัมฤทธิผลการปฏิบัติงานในหน้าที่ ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา ในระยะเวลา 1 ปี กิจกรรมศึกษาดูงานและประชุมสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในวันที่ 17 - 18 กุมภาพันธ์ 2563 ณ บ้านนาเกาะ บลิสฟูล รีสอร์ท จังหวัดพัทลุง โดยมีกิจกรรมศึกษาดูงานโรงเรียนขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการถอดบทเรียนจากการศึกษาดูงานสู่การสรุปเป็นคลังความรู้ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ซึ่งสามารถสรุปเป็นคลังความรู้ได้ 5 เรื่อง ดังนี้

1. งานบริหารวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลักของโรงเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดพัทลุง ทุกเขตพื้นที่การศึกษาได้ให้ความสำคัญ ครูและบุคลากรในสังกัดมีความตระหนัก มีการแข่งขันกันสูง ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (O-NET) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อ่านออก เขียนได้ เพราะโรงเรียนส่งเสริมการใช้สื่อและนวัตกรรม ตลอดจนวิธีการและเทคนิคต่าง ๆ เช่น สอนซ่อมเสริมตอนเช้า สอนพิเศษตอนเลิกเรียน การวิเคราะห์ข้อสอบตามมาตรฐาน/ ตัวชี้วัด นักเรียนบกพร่องในตัวชี้วัดใดก็จะเน้นย้ำ และการติวข้อสอบ รวมทั้งให้ครูสอนตรงตามวิชาเอก/ความถนัด และการส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

แนวคิด ดูคนออก บอกคนได้ ใช้คนเป็น

นวัตกรรมการบริหารวิชาการ

การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานที่ต้องปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จ และความสามารถของผู้บริหาร เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาก็คือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ งานวิชาการเป็นกิจกรรมการจัดการเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การเรียนการสอน วัดผลและประเมินผล นิเทศติดตาม วางแผนการจัดการศึกษา และงานประชุมอบรมทางวิชาการ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ผู้บริหารสร้างจุดเน้น ดังนี้

1. การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน O-NET , NT , RT , LAS
2. การส่งเสริมความเป็นเลิศด้านทักษะวิชาการ
3. การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม

2. งานบริหารทั่วไป

นโยบายการรับนักเรียน ซึ่งโรงเรียนมีการสร้างแรงจูงใจโดยการแจกอุปกรณ์การเรียน เสื้อผ้า โดยโรงเรียนจะออกไปแนะแนวที่ศูนย์เด็กเล็กและแจกทุนการศึกษาให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เข้าเรียน แจกอุปกรณ์การเรียน เสื้อผ้า ชุดพละ โดยใช้งบรายได้สถานศึกษาในการจัดซื้อ อาคาร สถานที่และสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน มีโครงการโรงเรียนนออยู่ โดยแบ่งกลุ่มให้นักเรียนรับผิดชอบเขตทำความสะอาดในตอนเช้า โดยมีนักเรียนที่เป็นเจ้าหน้าที่ประเมินผลการทำงานพร้อมรายงานหน้าแถว จัดโรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ เช่น สวนหย่อม ป้ายนิเทศ ฐานการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการออกเยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อประชาสัมพันธ์และใกล้ชิดกับผู้ปกครองเพื่อแก้ปัญหาของผู้เรียน ระดมทุนการศึกษาให้กับนักเรียนที่ขาดแคลน ระบบข้อมูลสารสนเทศ มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารและการดำเนินงานของโรงเรียนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น แผ่นพับ วารสาร มีแผนการดำเนินงานตามขอบข่าย ภาระงาน ดังนี้ นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ขยัน อดทน มีวินัย ผู้ปกครอง สนับสนุน/ช่วยเหลือ/กำกับ/ ติดตาม/การเรียน/การบ้าน ควบคุมพฤติกรรม/วินัย

นวัตกรรมการบริหารทั่วไป

1. เน้นกิจการนักเรียน (ให้นักเรียนเป็นคนดี เก่ง มีสุข)
2. เน้นงานสร้างความสัมพันธ์ชุมชนและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชน เผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจการของโรงเรียน ในลักษณะจดหมายข่าว 1 ครั้ง/เดือน
3. จัดทำ ดูแล รักษา จัดบรรยากาศภายในโรงเรียนจัดตกแต่ง ดูแล บำรุงรักษา ไม้ดอก ไม้ประดับ จัดสวนหย่อม เพื่อสร้างบรรยากาศ ทำให้สะอาด ปลอดภัย สวยงาม ไม่เป็นแหล่งมลพิษ เสริมสร้างสุขภาพจิต สุขภาพกาย แก่นักเรียน บุคลากรและผู้มาติดต่อราชการ ให้มีบรรยากาศที่ดี เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอน
4. สร้างสรรค์คุณภาพของแหล่งเรียนรู้

3. งานบริหารบุคคล

งานบริหารบุคคลถือเป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษา สามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัวอิสระภายใต้กฎหมายระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่อง เชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

นวัตกรรมการบริหารบุคคล

การเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการบริหารงานบุคคลจะต้องเริ่มต้นตั้งแต่ ปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์และวิธีการ และบุคคลที่มี คุณสมบัติกระบวนการ และการสร้างระบบที่จะสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน เช่น แผนพัฒนาตนเอง แผนสร้างความก้าวหน้า ระบบหมุนเวียนงาน ฯลฯ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ เมื่อนำเข้าสู่กระบวนการ (Process) ที่มีการนำเรื่องของระบบคุณธรรมและหลักธรรมาภิบาลที่ดี มาช่วยส่งเสริม สนับสนุน และเพิ่มประสิทธิภาพด้วยแล้ว จะทำให้เกิดผลผลิต (Output) ซึ่งได้แก่ กระบวนการแต่งตั้งข้าราชการที่มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล ที่เป็นไปตามระบบคุณธรรมและหลักธรรมาภิบาล ทำให้กระบวนการเกิดความโปร่งใส

เสมอภาคและเป็นธรรม สามารถตรวจสอบได้ ทำให้การร้องเรียนขอความเป็นธรรม ลดน้อยลง และส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามภารกิจขององค์กร

4. งานบริหารงบประมาณ

การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระ ในการบริหารจัดการมี ความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้ง จัดหารายได้จากบริการมาใช้บริหารจัดการ เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน

นวัตกรรมการบริหารงานงบประมาณ

การบริหารงานงบประมาณ มุ่งเน้นความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ยึดหลักการบริหาร แบบมุ่งเน้นผลงานมีแผนการใช้จ่ายงบประมาณ โดยมีการจัดสรรงบประมาณให้กับฝ่ายงานทั้ง 4 ฝ่าย และแยกเงินสำรองจ่ายร้อยละ 10 เป็นค่าสาธารณูปโภค วัสดุสำนักงาน ฯลฯ จากนั้นนำมาใช้ในแผนปฏิบัติการตามโครงการ และกิจกรรม

5. นวัตกรรมที่เป็น Best Practice

- 5.1 เศรษฐกิจพอเพียง (กิจกรรมฐานการเรียนรู้ 7 ฐาน)
- 5.2 รูปแบบการบริหารการยกระดับผลสัมฤทธิ์ : ดอกบัว 5 กลีบ
- 5.3 โรงเรียนพระราชทาน
- 5.4 วรรณกรรมคุณธรรม
- 5.5 IQA AWARD
- 5.6 กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้
- 5.7 โรงเรียนวิถีพุทธ

จากการดำเนินกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียนจากการศึกษาดูงานสถานศึกษาของผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 36 คน ส่งผลให้เกิดความคิดรวบยอดและสามารถสรุปเป็นคลังความรู้ เพื่อสามารถนำไปเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาและนำไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี อันจะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนและสถานศึกษาต่อไป

คณะผู้จัดทำ

นายสมพงศ์ พละไชย

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3

นายธีรนนท์ หนูเขียว

นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ

ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

นายธวัชชัย จัทรเมือง

พนักงานราชการทั่วไป

